

Kod ucznia	

**KURATORIUM OŚWIATY W GDAŃSKU
KONKURS Z HISTORII DLA UCZNIÓW
GIMNAZJÓW I ODDZIAŁÓW GIMNAZJALNYCH
II STOPIEŃ ELIMINACJI
2018/2019**

Instrukcja dla ucznia:

Zapoznaj się uważnie z zadaniami i wykonaj polecenia. Na wykonanie zadań masz **60 min.**

Łączna suma punktów do zdobycia wynosi **60.**

Wojewódzka Komisja Konkursowa życzy Ci powodzenia.

1. Zapoznaj się z tabelą i określ czy podane zdania są prawdziwe czy też fałszywe.

	Prawda/Falsz	Zdanie
A		Obrazy i rzeźby to źródła historyczne niematerialne.
B		Mapy są przykładem źródeł materialnych, pisanych.
C		Legendy i obyczaje to źródła historyczne materialne, niepisane.
D		Zdjęcia są przykładem źródeł materialnych, niepisanych.

3/ ....

2. Zapoznaj się z teksem źródłowym i wykonaj polecenia.

Jeśli syn ojca swego uderzył, rękę utną mu.

Jeśli obywatel oko obywatelowi wybił, oko wybiją mu;

Jeżeli kość obywatela złamał kość mu złamią. [...]

Jeśli oko niewolnika obywatela wybił lub kość niewolnika

Obywatela złamał, połowę jego ceny zapłaci.

Jeśli obywatel ząb obywatelowi równemu sobie wybił, ząb wybiją mu.

A. Podaj, skąd pochodzi zacytowany fragment.

.....

B. Nazwij zasadę, jaką wprowadzono w tym tekście.

.....

2/ ....

3. Zapoznaj się ze zdjęciem i wykonaj polecenia.

A. Nazwij porządek architektoniczny, w jakim została wykonana grecka świątynia.

.....

B. Podpisz trzy zasadnicze elementy greckiej kolumny.

1. ....

2. ....

3. ....

4/ ....

Źródło: <http://tiny.pl/gS5dk>

4. Ułóż wybrane wydarzenia z historii republiki rzymskiej w kolejności chronologicznej.

- A. powstanie Spartakusa
- B. II wojna punicka
- C. dyktatura Juliusza Cezara
- D. zburzenie Kartaginy i Koryntu
- E. podbój Galii

1 - .... 2 - .... 3 - .... 4 - .... 5 - .... 5/ ....

5. Nazwij przedstawiony znak i wyjaśnij jego symbolikę.

Źródło: <http://tiny.pl/g5dr>

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

2/ ....

6. Przyporządkuj średniowiecznym zawodom właściwe opisy.

A	balwierz (cyrulik)
B	bednarz (łagiewnik)
C	folusznik
D	puszkarz
E	rymarz
F	zdun
G	zecer

1	odlewał różne przedmioty z metali, wytwarzał dzwony
2	leczył drobne dolegliwości i wykonywał zabiegi kosmetyczne
3	zajmował się przygotowaniem i czyszczeniem tkanin
4	wykonywał siodła i uprząże
5	potrafił wybudować i naprawić piec
6	wytwarzał naczynia drewniane metodą klepkową
7	wykonywał skład druku typograficznego
8	wytwarzał broń palną, w szczególności armaty

A - .... B - .... C - .... D - .... E - .... F - .... G - .... 7/ ....

7. Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania.

Przedstawiony orzeł biały na czerwonym polu to symbol Królestwa Polskiego z czasów

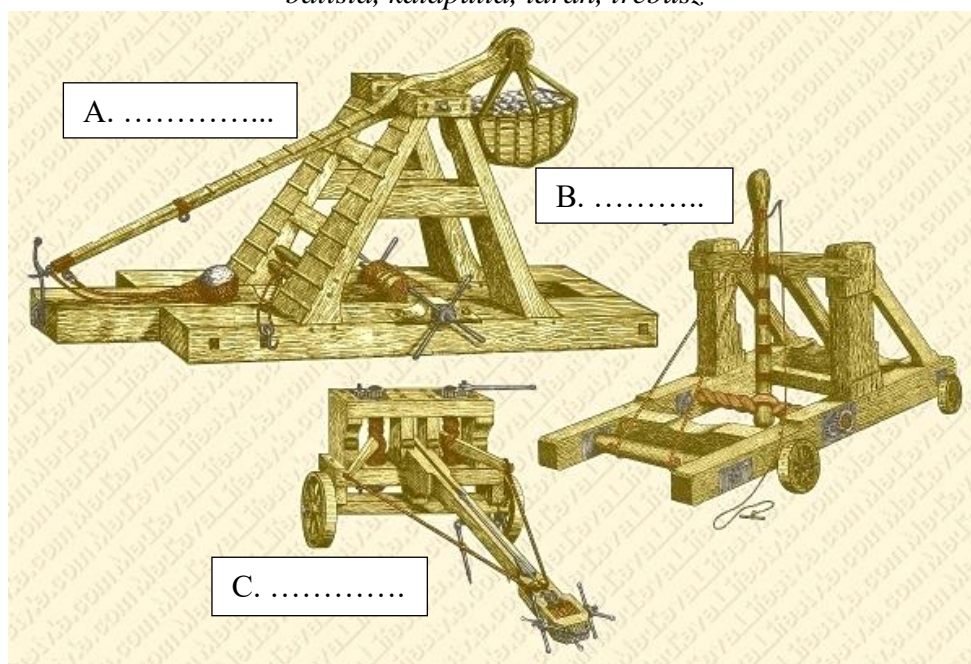
- A. Bolesława Chrobrego.
- B. Bolesława Krzywoustego.
- C. Władysława Łokietka
- D. Zygmunta Starego

Źródło: <https://tiny.pl/gbl75>

1/ ....

8. Zapoznaj się z rysunkami i podpisz nazwy przedstawionych machin oblężniczych określeniami spośród podanych.

balista, katapulta, taran, trebusz

Źródło: <http://tiny.pl/g5f8>

3/ ....

9. Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania.

Jedynym władcą Polski wybranym według zasady *vivente rege* był

- A. Władysław Łokietek.
- B. Władysław Jagiełło.
- C. Zygmunt August.
- D. Henryk Walezy.

1/ ....

10. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenia.

Jednym z wielu aspektów życia poddanych obostrzeniom był w Gdańsku – podobnie jak we wszystkich ówczesnych miastach środkowoeuropejskich – strój. Wedle ordynacji antyzbytkowej [...] robotnikom i służbie wolno było nosić jedynie tańsze sukno, czeladnik mógł ozdobić swoją pelerynę jedwabnym sznurem oraz nosić srebrne łańcuszki; mistrzowie rzemiosła, szyprowie, kramarze i ich żony mogli nosić materiały w cenie do siedmiu marek polskich za łokieć, zezwalano im również na skromną biżuterię. Handlarze sukna, jedwabiu i przypraw, a także na przykład piwowarzy i artyści nosili peleryny z atlasu, futrzane płaszcze z soboli i gronostajów, z kolei zamożni kupcy mieli prawo do noszenia strojów z najdroższego sukna (do dwunastu marek polskich za łokieć) i złotej biżuterii. Wszystkie te ograniczenia nie dotyczyły natomiast rajców miejskich i ich rodzin. Dlatego też spotykając ich na ulicy czy w kościele, można było na pierwszy rzut oka zorientować się, jakie miejsce zajmują w hierarchii społecznej miasta.

Źródło: P. O. Loew, Gdańsk. Biografia miasta, Kraków 2013, s. 90.

A. Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania.

Powyższy opis jest typowy dla miasta środkowoeuropejskiego w

- 1. XI w.
- 2. XIII w.
- 3. XVII w.
- 4. XIX w.

1/ ....

B. Zapoznaj się z tabelą i określ czy podane zdania są prawdziwe czy też fałszywe.

	Prawda/Falsz	Zdanie
1		Do grona patrycjusza można zaliczyć między innymi piwowarów i artystów.
2		Plebejuszy można było poznać po ozdobach ze złota i najdroższym suknie.
3		Przedstawiciele plebsu byli ubrani w najtańsze sukno i nie mieli prawa do złotych ozdób.
4		Robotnicy i służba stanowili najniższą warstwę społeczną, zwaną pospółstwem.

3/ ....

11. Podaj trzy daty roczne i opisz wydarzenia, które uważa się za cezury czasowe dla końca średniowiecza i początków nowożytności..

- rok ..... - .....
- rok ..... - .....
- rok ..... - .....

6/ ....

12. Uzupełnij tabelę, wpisując spośród podanych imiona i nazwiska postaci, które odegrały znaczącą rolę w polityce Francji w XVII–XVIII w.

*Henryk IV Burbon, Ludwik XIII Burbon, Ludwik XIV Burbon,
Jules Mazarin, Armand de Richelieu*

A.	Żył w latach 1602-1661. Francuski kardynał. Był przez blisko 20 lat pierwszym ministrem króla Francji. Odbudował francuski skarb poprzez podnoszenie podatków i politykę celną nazwaną merkantylizmem.
B.	Żył w latach 1585-1642. Francuski diuk, kardynał. Był przez ponad 20 lat pierwszym ministrem króla Francji. Stworzył podstawy systemu monarchii absolutnej. Rozbudowywał francuską armię i flotę.
C.	Żył w latach 1601-1643. Król Francji z dynastii Burbonów. W chwili śmierci ojca miał 9 lat, więc do czasu pełnoletności realne rządy sprawowała jego matka. Jego rządy przebiegały w cieniu kardynała, który zbudował podstawy monarchii absolutnej.
D.	Żył w latach 1638-1715. Król Francji z dynastii Burbonów. W chwili śmierci ojca miał 4 lata. Do czasu pełnoletności realne rządy sprawowała jego matka i pierwszy minister. Umocnił władzę centralną. Doprowadził do wygnania hugenotów z Francji.

4/ ....

13. Uzupełnij tekst dotyczący wojen polsko-tureckich w I poł. XVII w.

Przyczyny wojen polsko-tureckich były złożone. Obie strony próbowały przejąć kontrolę nad terytorium Gospodarstwa (A.) ..... . Ponadto stosunki zaogniły wyprawy łupieżcze (B.) ..... na tureckie miasta portowe nad Morzem Czarnym oraz najazdy (C.) ..... na Ukrainę i Podole. W roku (D.) ..... wojska polskie pod dowództwem hetmana Stanisława Żółkiewskiego i Stanisława Koniecpolskiego dokonały prewencyjnego ataku na tureckie lenno w celu powstrzymania sułtana przed planowanym podbojem Rzeczypospolitej. Niestety w wyniku trzydniowej bitwy pod (E.) ..... wojska polskie zostały rozbite a hetman

Żółkiewski zginął. Rok później wojska tureckie podeszły pod polską granicę i rozpoczęły trzytygodniowe oblężenie twierdzy (F.) ..... . W trakcie oblężenia, jej dowódca, hetman Jan Karol Chodkiewicz zmarł. Pod murami twierdzy ostatecznie zawarto traktat pokojowy, który na dekadę wstrzymał działania wojenne obu stron konfliktu.

6/ ....

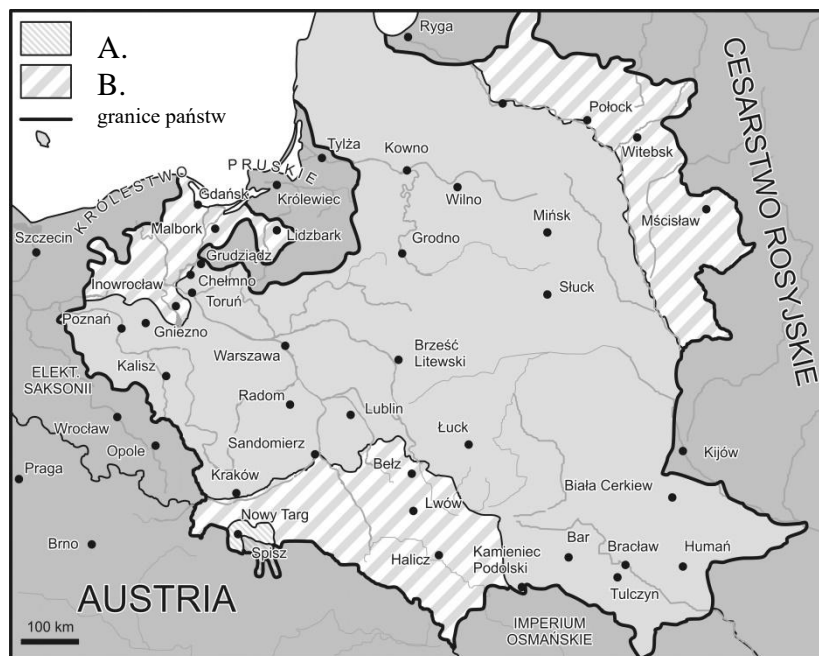
14. Przyporządkuj autora słów do cytatu. Wykorzystaj nazwiska spośród podanych.

*Stefan Batory, Tadeusz Kościuszko, Jan III Sobieski,
Jan II Kazimierz Waza, Jan Zamoyski*

A.	<i>Przybyliśmy, zobaczyliśmy, a Bóg zwyciężył.</i>
B.	<i>Takie będą Rzeczypospolite jakie ich młodzieży chowanie.</i>
C.	<i>Jestem królem waszym, nie wymyślonym ani malowanym.</i>
D.	<i>Pójdzie Polska na rozszarpanie narodów. Kozak i Moskal zagarną ludy językiem zbliżone do siebie i nawet Wielkie Księstwo Litewskie sobie wezmą. Wielkopolskę i Prusy Brandenburczyk zajmie, a dom austriacki o Krakowie i Rusi pomyśli.</i>
E.	<i>Ja, [...], przysięgam w obliczu Boga całemu Narodowi Polskiemu, iż powierzonej mi władzy na niczyj prywatny ucisk nie użyję, lecz jedynie dla obrony całości granic, odzyskania samowładności Narodu i ugruntowania powszechnej wolności używać będę.</i>

5/ ....

15. Zapoznaj się z mapą i wykonaj polecenia.

A. Podkreśl prawidłowe dokończenie zdania.

Obszar oznaczony w legendzie literą B został odebrany Rzeczypospolitej w

1. 1770.
2. 1771.
3. 1772.
4. 1773.

B. Wymień państwa, które dokonały zaboru ziem oznaczonych literami A i B.

- .....

- .....

- .....

2/ ....

Źródło: <http://tiny.pl/gS55b>

16. Zapoznaj się z tekstem źródłowym i podkreśl prawidłowe dokończenie zdania.

Artykuł 6

Rząd jest w osobie króla. On sprawuje w całej swojej zupełności urządowanie władzy wykonawczej. Od niego wychodzą projekta do praw.

Artykuł 7

Król może zlać na wicekróla część swojej władzy, której sam przez się sprawować nie będzie sądził potrzebą.

Artykuł 12

Jeżeli król nie mianuje wicekróla, ministrowie zgromadzają się na Radę ministerialną, stosownie do tego, co się rzekło wyżej w 8 artykule. [...]

Artykuł 14

Rada Stanu składa się z ministrów. Zgromadza się pod prezydencją króla lub wicekróla, albo prezesa mianowanego przez króla.

Artykuł 19

Sejm Główny składa się z 2 izb, to jest z Izby pierwszej, czyli Senatorskiej, i z drugiej Izby, czyli Poselskiej.

Sejm Główny zgromadza się co 2 lata w Warszawie, i to w czasie oznaczonym aktem zwoływającym, wydanym przez króla. Posiedzenie nie trwa dłużej jak dni 15.

Artykuł 22

Projekty praw ułożone w Radzie Stanu będą przesyłane Głównemu Sejmowi za rozkazem króla, roztrząsane od Izby Poselskiej sekretnym głosowaniem i większością zdań, a potem podane pod sankcję Senatu.

Źródło: Wiek [...] w źródłach, opr. M. Sobańska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1998, s. 40-42.

Zacytowany fragment pochodzi z	A.	ustawy konstytucyjnej Królestwa Polskiego,	uchwalonej dnia	1.	3 maja 1791 r.
	B.	ustawy konstytucyjnej Księstwa Warszawskiego,		2.	22 lipca 1807 r.
	C.	ustawy rządowej,		3.	27 listopada 1815 r.

2/ ....

17. Przyporządkuj kolonie do państw, które nimi zarządzały w II połowie XIX w.

A.	Belgia
B.	Francja
C.	Portugalia
D.	Wielka Brytania

1.	Filipiny
2.	Indie
3.	Indochiny
4.	Kongo
5.	Mozambik

A - .... B - .... C - .... D - ....

3/ ....

Wypełnia egzaminator.

Zad. 1	Zad.2	Zad.3	Zad. 4	Zad. 5	Zad. 6	Zad. 7	Zad. 8	Zad. 9
.../3	.../2	.../4	.../5	.../2	.../7	.../1	.../3	.../1

Zad. 10.A	Zad.10. B	Zad.11	Zad. 12	Zad. 13	Zad. 14	Zad. 15	Zad. 16	Zad. 17
.../1	.../3	.../6	.../4	.../6	.../5	.../2	.../2	.../3

podpis sprawdzającego

suma punktów: .....